46-та наукова конференція молодих дослідників ОНПУ-магістрантів
"Сучасні інформаційні технології та телекомунікаційні мережі". Одеса: ОНПУ, 2011, вип. 46.

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ НА СТАДІЯХ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЕКТУ

Даріевич К. О.

Науковий керівник — доц. каф. "Обліку, аналізу та аудиту", канд. техн. наук

Балан О.С.

На сучасному етапі розвитку України керівництво виробничих підприємств змушено приймати управлінські рішення по проблемах, які до цього дня не були актуальні та по яких немає досвіду і методичної бази. Типовим прикладом є інвестиційні рішення (ІР) щодо ліквідації (перепродажу, перепрофілюванню або закриттю) або початку нового інвестиційного проекту (ІП) після всесвітньої економічної кризи.

При цьому підхід і методологія щодо прийняття ІР суттєво залежить від того, на якому етапі розвитку (життєвого циклу) знаходиться проект в даний час. Незважаючи на велику увагу фахівців різних країн до проблеми прийняття ІР [1], питання зв'язку управлінських рішень, методичних рекомендацій, критеріїв, тощо з фазами життєвого циклу ІП висвітлені не достатньо, що також підтверджує актуальність дослідження та наявність гострої практичної проблеми.

Аналіз наукових робіт вчених показав приділення незначної уваги таким проблемам як класифікація та розподілення людських ресурсів, документообігу, внутрішніх та зовнішніх чинників по фазах життєвого циклу ІП. Існуючі методики аналізу ІП та прийняття ІР базуються на класичній теорії інвестування і розглядають ІП взагалі.

Це не дає змоги ефективно маневрувати методиками прийняття ІР, планувати бюджети ІП і вносить похибку в прогноз окупності та вартості ІП, підвищує інші ризики.

Метою даного дослідження є формалізація підходів до термінології щодо стадій життєвого циклу та виявлення перспектив подальших досліджень в напрямку підвищення ефективності капітальних інвестицій виробничих підприємств.

Переважна більшість науковців трактує термін «інвестиційний проект» у двох визначеннях [2,3]:

- як комплект документів, що містять формулювання мети майбутньої діяльності й визначення комплексу дій, спрямованих на її досягнення;

- як сам цей комплекс дій (робіт, послуг, придбань, управлінських операцій і рішень), спрямованих на досягнення сформульованої мети (тобто як документацію і як діяльність).

Проте, щодо значення життєвого циклу інвестиційного проекту немає одностайної позиції. Найбільш протифазні підходи цієї термінології є:

- являє собою певну схему або алгоритм, за допомогою якого відбувається встановлення певної послідовності дій при розробці та впровадженні проекту.

- це час від першої затрати до останньої вигоди проекту. Він відображає розвиток проекту, роботи, які проводяться на різних стадіях підготовки, реалізації та експлуатації проекту. До поняття ЦП входить визначення різних стадій розробки й реалізації проекту.

- це тривалість часу від моменту зародження інвестиційної ідеї до моменту її повної реалізації або ліквідації об'єкта (якщо буде потреба) [3].

Оскільки інвестиційний проект – це фактично частина великого життєвого процесу (циклу) підприємства, доцільним буде розуміти під ЖЦ процес провадження ІП від ідеї до експлуатації з подальшою ліквідацією у комплексі з комплектів документації, робіт, методології прийняття рішень, тощо за для досягнення сформульованої мети. В свою чергу тривалість циклу – це тривалість часу від виникнення ідеї до моменту її реалізації або ліквідації проекту.

Життєвий цикл ІП прийнято ділити на 3 – 4 частини (в залежності від погляду науковців), які називаються фазами (рис.1).

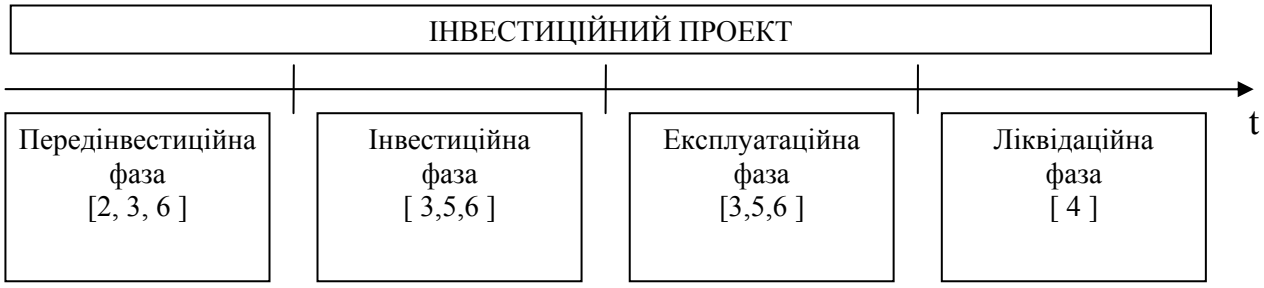

Рисунок 1 – Стадії життєвого циклу ІП за поглядом науковців

Проведене дослідження показує, що в науці пострадянського простору є ще доволі багато суперечних моментів щодо термінології та составу стадій життєвого циклу ІП. Також практично не існує опис процесів та регламентів з «позиції виконавця», тобто немає чітко сформованої методології створення та супроводу ІП, не проведено розмежування організаційного, методичного та документального забезпечення по стадіях життєвого циклу.

Практики – фінансисти, консультанти в галузі інвестування та бізнес-планування потребують не розрізнених методик аналізу проектів, ризиків, створення бізнес-планів, а цільного підходу до вирішення проблеми супроводу ІП (від ідеї створення до реалізації продукції та ліквідації проекту) та оперативної реакції на зовнішні та внутрішні зміни бізнес середи ІП. Особливо це актуально для вітчизняних виробничих підприємств, що відновлюють зупинені під час кризи процеси капітального інвестування.

Література:

1. Инвестиции: учебн. / С.В.Валдайцев, П.П.Воробьев; под ред. В.В.Ковалева, В.А. Лялина. – М.: ТК Велби, Изд-во „Проспект”, 2005.

2. Непомнящий Е.Г. Инвестиционное проектирование: Учебное пособие.Изд-во Таганрог: ТРТУ, 2003. 262 с.

3. Оптимизация управления промышленным предприятием: Монография / Под научн. ред. д-ра экон. наук Б.И. Герасимова. Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2004. 84 с.

4. Инвестиционный анализ - Колмыкова Т.С. - Учебное пособие М.: Инфра-М, 2009. — 204с.

5. Топсахалова Ф.М-Г. «Инвестиции» Издательство "Академия Естествознания", 2010 год

6. Руководство по подготовке промышленных технико-экономических исследований. V.Berens. P.M.Havrans. Viena. 1994